

Declaratie voor een eerste gesprek

Hof van Discipline 8 juni 2001, nr. 3095

(mrs. Zwitser-Schouten, Beker, Heidinga, Orie en Gründemann)

Raad van Discipline Arnhem, 20 december 1999

(mrs. De Roy van Zuydewijn, Borkhuis, Breuning Ten Cate, Huver en Meulemans)

- Advocatenwet artikel 46 (1.4.3.1, financiële verhouding).
- Gedragsregel 26 lid 1.

Feiten

Klager maakt telefonisch een afspraak met mr. X voor een bespreking over een mogelijk niet adequaat reageren door de huisarts op een val van klagers echtgenote. De bespreking duurt 85 minuten. Aan het eind van het gesprek deelt mr. X mede dat zijn uurtarief f 290 exclusief BTW bedraagt. Volgens mr. X is klager daar toen mee akkoord gegaan. Klager stelt dat hij begrepen heeft dat dat uurtarief zou gelden wanneer mr. X verder met de zaak zou gaan. In het gesprek had klager desgevraagd medegedeeld dat hij niet verzekerd was tegen kosten van rechtskundige bijstand en evenmin in aanmerking kwam voor een toevoeging.

Ruim 6 maanden later stuurt mr. X aan klager een declaratie van f 509,83 incl. BTW. Klager laat de declaratie onbetaald. Pas nadat klager er door de secretaresse van mr. X aan herinnerd is dat hij de declaratie nog moet betalen, komt klager met bezwaren tegen de declaratie. Omdat vaststaat dat klager niet bereid is in der minne te betalen, gaat mr. X over tot het invorderen van zijn declaratie langs gerechtelijke weg. De kantonrechter wijst de vordering van mr. X toe en vervolgens voldoet klager de vordering. Klager verwijt mr. X dat hij niet voorafgaand aan het inleidend gesprek heeft medegedeeld tegen welk uurtarief hij advies zou geven en dat hij voor zijn advies niet het toga-tarief in rekening heeft gebracht. Daarnaast verwijt klager mr. X dat hij hem er niet van op de hoogte heeft gesteld dat hij geen medisch letselschadespecialist is en dat hij hem niet naar een zodanige specialist heeft verwezen.

Overwegingen raad

De raad is allereerst van oordeel dat het uitgangspunt dat de advocaat duidelijkheid betracht in financiële aangelegenheden niet impliceert dat steeds direct bij aanvang van een gesprek de kosten aan de orde moeten komen. Of zulks geschiedt zal mede afhangen van de omstandigheden. Het is niet onbegrijpelijk dat in de onderhavige situatie eerst inhoudelijk op de vragen van klager is ingegaan, nu deze reeds de volgende dag een bespreking in het ziekenhuis zou hebben, alvorens is gesproken over de kosten. Dat aan het einde van het gesprek door mr. X aan de orde is

gesteld dat hij het gesprek tegen uurtarief in rekening wilde brengen staat vast. In de brief van de Stichting A. (die optrad voor klager, bew.) van 3 april 1997 is zulks met zoveel woorden erkend. Volgens mr. X is klager toen ook akkoord gegaan met zijn declaratievoorstel. De raad acht zulks niet onaannemelijk. Immers, niet is gebleken dat klager toen of na afloop van het gesprek dan wel na ontvangst van de declaratie daartegen bezwaar heeft gemaakt. Hij heeft eerst op 13 februari 1997, dus ruim 10 maanden na het gevoerde gesprek, van enig bezwaar blijk gegeven toen hij door de secretaresse van mr. X telefonisch aan het openstaan van de declaratie werd herinnerd.

Voorts acht de Raad het, gezien de duur van het gesprek en de timing ervan, kort voor de bespreking in het ziekenhuis, aanneemelijk dat sprake is geweest van meer dan een oriënterend gesprek, en dat, zoals door mr. X gesteld, de feiten, juridische consequenties en mogelijke vragen aan de orde zijn geweest. Ten aanzien van een inhoudelijke advisering zoals die in casu heeft plaatsgevonden past ook een reële honorering.

Gelet op de aard en de omvang van het gesprek bestond er ook geen aanleiding om klager te informeren over het toga-tarief, nog daargelaten dat dit geen algemeen in de advocatuur geldend tarief is. In de folder van de Orde van Advocaten staat ook te lezen dat men *bij een groot aantal advocaten* terecht kan voor een gratis kennismakingsgesprek, in welk gesprek – *dat een halfuur kan duren* – men zich *in algemene zin* juridisch kan oriënteren. Van een zodanig kennismakingsgesprek was in casu geen sprake nu er direct inhoudelijk geadviseerd diende te worden.

Ten slotte bestond er voor mr. X geen verplichting tot verwijzing naar een letselschadespecialist. Dat er binnen de beroepsgroep advocaten zijn die zich op enig terrein specialist mogen noemen brengt nog niet met zich mee dat advocaten die zich niet als zodanig afficheren een verwijzingsplicht naar hun gespecialiseerde collega's zouden hebben. Van een plicht tot verwijzen zou alleen dan sprake kunnen zijn wanneer een advocaat denkt een bepaalde zaak niet naar behoren te kunnen behandelen. Klager heeft niet gesteld en evenmin is gebleken dat mr. X niet tegen de hem voorgelegde problematiek was opgewassen. Voor het overige is het aan de cliënt om zich desgewenst bij de keuze van een raadsman omtrent die specifieke deskundigheid en bekwaamheden te laten voorlichten.

Volgt

Ongegrondbevinding van de klacht.

Overwegingen Hof

Vaststaat dat mr. X aan het einde van de bespreking van 11 april 1996 duidelijkheid heeft verstrekt over de vraag wat dat gesprek

Disciplinaire

Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak,

bestaande uit mr. A.G. Beets, mr. J.C.P. Ekering, mr. H.J.A. Knijff, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. C.H.B. Winters.

klager zou gaan kosten. Indien klager met zijn grief wil betogen dat een advocaat meteen aan het begin van een eerste gesprek met een (nieuwe) cliënt duidelijkheid moet verschaffen over de kosten van dat gesprek, is sprake van een onjuiste opvatting. Een advocaat kan die duidelijkheid niet geven, wanneer hij nog helemaal niet weet wat de aard is van de zaak, die de cliënt hem wil voorleggen. Dát het gesprek geld gaat kosten, weet overigens iedere cliënt die niet verzekerd is tegen de kosten van rechtsbijstand of in aanmerking komt voor een toevoeging. Voor korte gesprekken hanteren nogal wat advocaten het zogenaamde toga-tarief. Nog daargelaten dat het tarief niet bindend is, was het gesprek van klager met mr. X op 11 april 1996 niet kort.

Naar het oordeel van het Hof heeft de Raad de zaak voldoende onderzocht en is de Raad tot de conclusie kunnen komen dat klager akkoord is gegaan met het declaratievoorstel. Met de Raad constateert het Hof dat klager pas op 13 februari 1997 van enig bezwaar tegen de declaratie heeft laten blijken, bovendien niet op eigen initiatief, maar toen hij door de secretaresse van mr. X aan het openstaan van de declaratie werd herinnerd.

De Raad heeft het terecht aannemelijk geacht dat het gesprek van klager met mr. X op 11 april 1996 een inhoudelijk karakter had. Het tegendeel is immers moeilijk voor te stellen, nu klager advies wilde hebben met het oog op een bespreking de dag daarop met een medisch specialist. Voorzover in de overwegingen van de Raad gelezen moet worden dat de Raad van oordeel is dat een advocaat wel mag declareren voor een inhoudelijk gesprek en niet voor een zogenaamd oriënterend gesprek, is dat oordeel in zijn algemeenheid niet juist. Daargelaten dat de begrippen 'inhoudelijk' en 'oriënterend' niet vastomlijnd zijn en dat het nogal eens zal voorkomen dat er geen goed onderscheid gemaakt kan worden tussen een inhoudelijk gesprek en een oriënterend gesprek, dient het beslag, dat door een cliënt voor diens zaak op de tijd van zijn advocaat wordt gelegd, in het algemeen gehonoreerd te worden.

Volgt

Bekrachtiging van de beslissing van de Raad van Discipline.

Onduidelijke declaratieafpraak

Raad van Discipline Arnhem, 11 juni 2001

(mrs. Van Ginkel, Baks, Bosma, Van de Loo en Poelmann)

- Advocatenwet, artikel 46 (1.4.3.1 Financiële verhouding).
- Gedragsregel 26.

Feiten

De klager wendde zich tot mr. X in verband met een letselschade. Mr. X vroeg en verkreeg, in juni 1999, voor de klager een voorwaardelijke toevoeging.

Op 5 augustus 1999 schreef mr. X aan de klager onder meer: *'Wij bespraken dat u niet in aanmerking komt voor kosteloze rechtsbijstand in het kader van gefinancierde rechtshulp. In uw zaak zou ik u willen voorstellen om mijn kosten afhankelijk te maken van het resultaat. Ik stel u dan ook voor om twee tarieven te hanteren: een laag tarief is de eigen bijdrage van de aan te vragen toevoeging wanneer het beoogde resultaat niet wordt bereikt. Die kosten moet u zelf betalen tot dat de aansprakelijkheid komt vast te staan. Daarnaast een verhoogd uurtarief van f 435 per uur indien het resultaat wel wordt bereikt. Met het resultaat bedoel ik in uw geval de erkenning van de aansprakelijkheid. In dat geval zal de verzekeraar mijn kosten betalen.'*

Bij brief van 12 augustus 1999 heeft de klager aan mr. X laten weten de brief van 5 augustus niet te begrijpen *'nu er een toevoeging is verleend en de eigen bijdrage inmiddels is betaald'*. De klager vervolgt met: *'Reeds eerder heb ik gesteld geen moeite te hebben met bijbetaling als er voldoende resultaat is behaald'*.

Op 12 september 1999 schreef mr. X aan de klager: *'Alweer ontvang ik een brief van u met betrekking tot de kosten. Tot op heden heeft u geen van de aan u toegezonden contracten willen ondertekenen. Zoals ik u al vanaf het begin heb meegedeeld werkt ondergetekende niet op basis van toevoeging tenzij er betalingsafspraken kunnen worden gemaakt op basis van hoog-laagtarief dan wel op basis van f 450 per uur. Nu u weigert om enig contract met mij te sluiten zal ik geen werkzaamheden voor u kunnen verrichten ... Binnen een week na heden zal ik, behoudens uw tegenbericht, overgaan tot sluiting van uw dossier'*. Bij brief van 21 september 2000 heeft mr. X aan de klager bericht dat hij diens toevoeging binnen twee weken bij de Raad voor Rechtsbijstand zou declareren en dat de klager in de tussentijd de mogelijkheid had om een andere advocaat te raadplegen.

Bij brief van 25 september 2000 antwoordde de klager: *'Omdat wij met betrekking tot bovengenoemde zaak voor wat de financiering betreft zijn aanwezig op een zogenaamde toevoeging en dat bij aanvang duidelijk hebben gesteld, bent u per 10 juni 1999 akkoord gegaan met een dergelijke regeling, terwijl de aanvraag daartoe door u is geregeld ... Wij kunnen niet instemmen met uw standpunten naderhand ingenomen en zien geen mogelijkheid binnen twee weken een vervanger voor u te vinden op deze basis'*.

De klacht is door de Raad zo verstaan dat mr. X bij de klager ten onrechte de indruk heeft laten ontstaan dat de klager, ook in geval er geen resultaat zou worden behaald, hij toch ondanks de voorwaardelijke toevoeging diens werkzaamheden tegen hoog tarief zou moeten betalen.

Overwegingen Raad van Discipline

De Raad stelt voorop dat mr. X de door hem voorgestelde afspraak van een – hoog, door de verzekeraar van de wederpartij te betalen, – uurtarief in geval de aansprakelijkheid van de wederpartij zou komen vast te staan in combinatie met een laag tarief, bestaande uit de op de toevoeging bepaalde eigen bijdrage, voor

Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd zijn ook te vinden

op www.advocatenorde.nl en *BalieNet*

het geval zou blijken dat de wederpartij niet aansprakelijk zou kunnen worden gehouden, op zichzelf niet ongeoorloofd is. Echter, mr. X heeft onvoldoende duidelijk gemaakt wat zo'n afspraak in concreto voor de klager zou behelzen. Allereerst heeft hij verwarring laten ontstaan door, nadat reeds in juni 1999 een voorwaardelijke toevoeging was afgegeven, in de brief van 5 augustus 1999 in het geheel niet aan die toevoeging en het voorwaardelijke karakter daarvan te refereren en te stellen dat zij bespraken dat de klager niet in aanmerking kwam voor kosteloze rechtsbijstand. Vervolgens heeft mr. X, toen de klager op 12 augustus 1999 schreef dat hij de eventuele declaratiemethode niet begreep, niet meer schriftelijk uitleg gegeven. Dat had hij wel moeten doen, nu als gevolg van zijn eigen brief van 5 augustus 1999 verwarring heeft kunnen ontstaan. Ook in zijn veel latere brief van 12 september 2000 heeft mr. X niet die uitleg verstrekt die van hem verwacht mocht worden, maar heeft hij volstaan met de opmerking dat hij niet op basis van toevoeging werkt tenzij er betalingsafspraken kunnen worden gemaakt op basis van hoog-laagtarief. De Raad is van oordeel dat de terminologie 'hoog-laagtarief' bepaald aan duidelijkheid te wensen overlaat, nu het woord 'tarief' ziet op een bedrag per tijdseenheid terwijl in het geval van een voorwaardelijke toevoeging onder omstandigheden door mr. X te hanteren lage tarief een forfaitair bedrag zou behelzen.

Daarnaast heeft mr. X verzuimd aan de klager te schetsen wat zou gelden wanneer de zaak geschikt zou worden zonder dat, zoals in geval van erkenning van aansprakelijkheid, de wederpartij de kosten van rechtsbijstand volledig voor zijn rekening zou (moeten) nemen. In zo'n geval immers zou mr. X zijn werkzaamheden tegen het genoemde uurtarief aan klager in rekening hebben willen brengen. De Raad begrijpt uit de brief van de klager van 12 augustus 1999, waar hij schrijft dat hij met bijbetaling ook geen moeite zou hebben wanneer voldoende resultaat is behaald, dat klager op zichzelf met de door mr. X voorgestane afspraak en het effect daarvan in geval van een schikking geen problemen zou hebben gehad, mits deze maar ondubbelzinnig duidelijk was weergegeven. Daar heeft het echter aan ontbroken en dat kan mr. X worden verweten. Een en ander is naar het oordeel van de Raad echter niet van een zodanige ernst dat mr. X terzake een maatregel dient te worden opgelegd.

Noot

Aan deze spraakverwarring had vermoedelijk in een gesprek van tien minuten een eind kunnen worden gemaakt. Daarbij hadden dan toch wel de volgende punten aan de orde moeten komen:

- een voorwaardelijke toevoeging kan worden ingetrokken en de advocaat mag alsnog declareren op gewone basis als het financiële resultaat daartoe aanleiding geeft. Erkenning van aansprakelijkheid is daarvoor op zich niet voldoende;
- wordt het resultaat bereikt in overleg, zonder procedure, dan zal de verzekeraar van de laedens in het algemeen de declaratie, op basis van een dubbele redelijkheidstoets wel voldoen.

Niettemin is dat niet altijd geheel het geval, en de advocaat zal dus voor die situatie met de cliënt moeten afspreken voor wiens risico dat dan is;

- wordt het resultaat pas bereikt na een procedure dan zal de verzekeraar wellicht slechts de buitengerechtelijke kosten en de geliquideerde proceskosten willen betalen. Ook voor dat geval zal de advocaat met de cliënt moeten bespreken dat die kosten zijn declaratie niet geheel zullen dekken.

E.

Contact met cliënt

Raad van Discipline Leeuwarden, 11 juni 2001

(Mrs. Van Riessen, Van Duursen, De Groot, Meijer en Volgelsang)

Het niet op de hoogte houden van de cliënt van de voortgang van de zaak en het nemen van een memorie van grieven zonder overleg met de cliënt.

- *Advocatenwet Artikel 46 (1.2. Vereiste communicatie met cliënt).*
- *Gedragsregel 8.*

Feiten

Mr. X stelt namens klager hoger beroep in tegen een door de kantonrechter gewezen vonnis. Ter rolle van 9 juni 2000 neemt mr. X een memorie van grieven. Eerst bij brief van 13 oktober 2000 stuurt mr. X aan klager een afschrift van de memorie van grieven alsmede een afschrift van de inmiddels genomen memorie van antwoord.

Klager beklagt zich er over dat mr. X hem niet over de voortgang van de procedure op de hoogte heeft gehouden en dat hij niet in de gelegenheid is geweest om correcties en aanvullingen op de door mr. X te nemen memorie van grieven te geven. Mr. X heeft de memorie te elfder ure opgesteld.

Overwegingen Raad

Uit de aan de Raad overgelegde bescheiden en het verhandelde ter zitting is gebleken, dat mr. X klager niet behoorlijk van de voortgang van de zaak op de hoogte heeft gehouden. Eerst bij brief van 13 oktober 2000 heeft mr. X aan klager medegedeeld dat hij op 9 juni 2000 de memorie van grieven had genomen.

Naar het oordeel van de Raad had mr. X alvorens de memorie van grieven te nemen daarvan tijdig een afschrift aan klager dienen te zenden teneinde hem in de gelegenheid te stellen zonodig daarop commentaar te geven. Uit een brief d.d. 30 maart 2001 van mr. X aan de deken, waarvan een afschrift zich bij de stukken bevindt, blijkt dat mr. X een dag voordat hij diende te concluderen met klager een bespreking heeft gehad, waarna hij vervolgens

in de avonduren de memorie van grieven opstelde. Uit de stukken blijkt niet, dat het aan klager heeft gelegen dat mr. X eerst zo laat in de gelegenheid is geweest de memorie gereed te maken. Dat hij daardoor geen tijd meer heeft gehad klager een afschrift te zenden alvorens de memorie van grieven ter rolle van 9 juni 2000 te nemen, komt volledig voor zijn rekening. De Raad kan niet beoordelen of er aanleiding was tot het maken van correcties en/of aanvullingen op de door mr. X te nemen memorie van grieven, nu de Raad van de onderliggende stukken geen kennis heeft kunnen nemen. Dit doet echter aan de verwijtbaarheid van het handelen van mr. X niet af.

Het is niet de eerste keer, dat mr. X een cliënt in de kou laat staan.

Volgt

Gegrondbevinding van de klacht en oplegging van een schorsing in de uitoefening van de praktijk voor de duur van twee weken.

Informereren van rechter over schikkingsonderhandelingen

Raad van Discipline Leeuwarden, 11 juni 2001 nrs. 8009, 8010, 8011

(mrs. Van Riessen, Van Duursen, De Groot, Meijer en Vogelsang)

- Advocatenwet artikel 46 (5.1 regels die betrekking hebben op de juridische strijd).
- Gedragsregel 13.

Feiten

A is ten verzoeken van haar mede-erfgenamen B en C in kort geding gedagvaard tot (onder meer) aanvaarding van een bieding op een boerderij. Voor B en C traden als advocaten op mr. X en mr. Y, terwijl mr. Z voor één van hen als procureur optrad. Bij tussenvonnis heeft de President een taxateur tot deskundige

benoemd. Na het uitbrengen van het taxatierapport is het kort geding voortgezet. Tijdens de voortgezette behandeling van het kort geding hebben partijen afgesproken de schikkingsonderhandelingen, die toen op gang waren gekomen, voort te zetten. Daartoe werd het kort geding aangehouden. Uiterlijk op een bepaalde datum zouden partijen de President laten weten of zij een schikking hadden bereikt dan wel vonnis wensten. Mr. X schreef mede namens mr. Y en mr. Z aan de President van de rechtbank het volgende:

'Partijen hebben elkaar voorstellen gedaan maar zijn er niet uitgekomen. A heeft na de mondelinge behandeling geen substantieel veel beter voorstel gedaan. Zij blijft bij het door de heren B en C gedane bod van f 2.000.000. Ik verzoek U vonnis te wijzen. (...).

Kopieën gaan naar mrs. X en Z – die met de inhoud akkoord zijn – alsmede (...).

De klacht luidt dat mr. X, Y en Z in strijd met Gedragsregel 13 hebben gehandeld door zonder toestemming mededeling te (laten) doen aan de President van de rechtbank omtrent de inhoud van de tussen raadsliden gevoerde schikkingsonderhandelingen.

Overwegingen Raad

Het staat mrs. X, Y en Z niet vrij om mededelingen te doen aan de President omtrent de inhoud van de tussen partijen gevoerde schikkingsonderhandelingen. mr. Y, die de betreffende brief mede namens mrs. X en Z schreef, had het erbij kunnen (en moeten) laten dat partijen elkaar voorstellen hadden gedaan maar er niet waren uitgekomen. Het past niet om een deel van het besprokene aan de President prijs te geven. Daaraan doet niet af, dat de onderhandelingen reeds ten tijde van de mondelinge behandeling in aanwezigheid van de President waren begonnen. Bij de onderhandelingen nadien was de President immers niet aanwezig.

Volgt

Gegrondbevinding van de klacht, zonder opleggen van een maatregel, nu partijen hebben verklaard dat het erom ging de reikwijdte van Gedragsregel 13 te zien vastgelegd. ■